

Utredning hundrastgårdar i Huddinge kommun

Innehållsförteckning

Innehåll

Utredning hundrastgårdar i Huddinge kommun.....	1
Sammanfattning.....	3
1. Inledning.....	5
1.1 Bakgrund	6
2. Uppdrag och syfte	8
2.1 Avgränsning	8
3. Metod och urval.....	8
4. Kartläggning av nuläge.....	9
4.1 Tidigare förstudie.....	9
4.2 Medborgar- och Huddingeförslag.....	9
4.3 Nuvarande hundrastgårdar i Huddinge.....	10
5. Omvärldsbevakning.....	11
5.1 Nacka kommun.....	11
5.4. Regler i hundrastgården.....	12
5.5 Driftlösningar.....	13
5.6 Anläggnings- och driftskostnader.....	13
5.7 Hundrastområde - ett alternativ.....	14
5.8 Reflektion av omvärldsbevakning.....	14
6. Analys.....	16
7.1 Inledning.....	16
7.2 Folkhälsoperspektivet.....	16
7.3 Den urbana konflikten.....	16
7.4 Driftsformer.....	17
7.5 Naturområden	17
8. Slutsatser och rekommendationer.....	19
Lösning på en urban konflikt.....	19
Placering i naturområden.....	19
Avtal kring drift med föreningslivet.....	19
Referenslista Bjerkne	20

Sammanfattning

Allt fler hushåll blir hundägare. Så även i Huddinge kommun. Sällskapet med husdjur är betydelsefullt för människor och bidrar på olika sätt till välbefinnande och ökad folkhälsa. Att hundägare rör på sig mer och socialiserar genom att möta andra hundägare kan vara bidragande förklaringsfaktorer till att hundägare har mindre risk att dö av hjärtsjukdomar. Det ökande antalet hundar och hundägare i Huddinge kommun har lett till att allt fler önskemål om hundrastgårdar och områden som ger möjlighet för aktivitet med hundar inkommer genom medborgarförslag.

Huddinge kommun har flera attraktiva naturreservat med besökare från både kommunen och regionen. På vissa platser kan dock skarven mellan det anlagda och det naturliga vara otydlig och ibland otrygg och vid sådana skarvar kan det vara lämpligt att placera olika funktioner som skapar nya entréer och övergångar så att människor trivs och upplever sig trygga. Ett exempel på en sådan funktion kan vara just hundrastgårdar. Givetvis ska hänsyn tas och respekt visas för djur och natur.

I utvärderingen används och relateras till lagstiftning, förordningar, uppsatser, förstudier och forskningsrapporter. Omvärldsspaning har gjorts med utgångspunkt i andra kommuner i landet och här har ett särskilt fokus lagts på tre jämförande kommuner, Västerås, Järfälla och Nacka. Här har utvärderingen tagit del av beslutsunderlag, policydokument och rapporter. Samtal kring respektive kommuns förhållningssätt har förts. Utvärderingen har tagit intryck av hur andra kommuner valt att arbeta med hundrastgårdar och integrering av hundar i stadsplaneringen.

Sammantaget kan konstateras att det förhållningssätt Huddinge kommun har till hundrastgårdar och därmed hundar i stadsplaneringen behöver förändras för att bättre svara mot de stora behov och önskemål som finns hos de medborgare som är hundägare och också för att hantera den urbana konflikten som här uppstår.

Olika infallsvinklar på hundar och hundägandet lyfts i utredningen tillsammans med förslag på olika driftsformer och möjliga platser att anlägga hundrastplatser. Olika perspektiv har framkommit och påtalats i denna utvärdering som bör tas omhand och beaktas för att skapa bättre förutsättningar för hundar i stadsplaneringen.

1. Inledning

Hunden är en viktig del av många människors liv. Umgänget med husdjur är betydelsefullt för människor och bidrar på olika sätt till välbefinnande och ökad folkhälsa. Forskning har visat att hundägare är friskare och lever längre än människor utan hund. Det kan ha ett samband med att hundägare rör på sig mer tillsammans med sina hundar och att hund ofta ger sociala sammanhang tillsammans med andra hundägare. En grupp svenska forskare har studerat sambandet mellan hundäggande och hjärt-kärlhälsa hos över 3,4 miljoner tidigare hjärtfriska svenskar i åldern 40–80 år. Den nya studien visar att hundägare hade lägre risk att dö av hjärtsjukdom eller andra orsaker under den tolv år långa uppföljningsperioden.

Hundintresset i Sverige är växande och antalet hundar ökar varje år. Hund är ett av våra vanligaste husdjur i Sverige. År 2019 fanns 5 765 hundar registrerade i Huddinge kommun. Även om de två mest vanligt förekommande raserna i Huddinge är Schäfer (3,8%) och Labrador Retriever (3%) är de flesta hundar i Huddinge kommun av mindre rasstorlek. Enligt Jordbruksverket registrerades 15 600 nya hundar i landet från mars till maj 2020 varav 115 i Huddinge.

Försäkringsbolaget Agria berättar också om ett ökat antal nya försäkrade hundar. Från mars fram till mitten av maj 2020 tecknades 17 procent fler hundförsäkringar i Huddinge jämfört med samma period året innan. Mot bakgrund av det stora antalet hundar som finns i Huddinge kommun, den ökning som sker av antal hushåll som har hund samt de positiva effekter hundägarskap har på folkhälsan bör Huddinge kommun ta ställning i frågan om att integrera hundar i stadsplaneringen.

Hundrastgårdar handlar om hur kommuner väljer att planera in hundar i offentliga miljöer. Urbaniseringen innebär inte bara fler människor på mindre yta utan förtätningarna påverkar även förutsättningarna för invånarna att leva med hund. Det stora antal hushåll som har hund visar tydligt att den här gruppens behov bör tas i beaktande vid stadsplaneringen.

1.1 Bakgrund

Att integrera hundar i stadsplaneringen är en fråga för alla kommuner i landet och det är vanligt förekommande att kommuner har valt att ha hundrastgårdar och/eller hundrastplatser samt en policy för dessa. De flesta kommuner i Stockholmsregionen har hundrastgårdar och informerar om dessa på sina hemsidor. Hundrastgårdar används av kommunerna som del av hundars integration i den urbana strukturen.

Under flera års tid har medborgarförslag och önskemål från allmänheten inkommit till Huddinge kommun som med all tydlighet visar att behovet av hundrastgårdar är stort. Frågorna och önskemålen omfattar även tillgängliga badplatser för hundar och agilitybanor. I dag finns ungefär 6000 hundar i Huddinge kommun vilket innebär att det är en stor andel av Huddingeborna som tillhör ett hushåll som äger en hund och gör frågan om hundrastgårdar angelägen. Det finns en allt större efterfrågan av hundrastgårdar och/eller hundrastplatser och då också av en samlad bild av vad som erbjuds och bör erbjudas för hundägare i Huddinge kommun. Den tidigare utvärdering som finns av den befintliga hundrastgården är mer än 15 år gammal. Situationen har här förändrats liksom allmänhetens behov. Frågan är om koppeltvång och hundägares avsaknad av fri tillgång till utemiljöer i dag är kompenserade på ett sätt som erbjuder både hund och hundägare i Huddinge kommun ett bra utbud till vardaglig rekreation?

Det finns inga regler eller lagkriterier om hur en hundrastgård ska vara konstruerad. Det finns heller inga krav på hur ofta tillsyn ska ske av en hundrastgård men givetvis har den som anlägger en hundrastgård också ansvaret för att gården fungerar. Olika kommuner i Sverige har valt att utforma hundrastgårdar på varierande sätt, med olika storlek, placering och utrustning. Runt om i landet finns hundrastgårdar som är 300 kvadratmeter och de som är upp till flera tusen kvadratmeter stora. Det är vanligt att kommuner har antagit handlingsplaner och riktlinjer för hur kommunens hundrastgårdar ska vara utformade. Dokumenten är olika omfattande men anger som grund att hunden måste kunna välja olika platser i hägnet beroende på väder. Det ska finnas möjlighet att välja mellan sol och skugga samt skydd för regn, snö och blåst. Kommunerna ser att hundar i stadsplaneringen är ett lika givet inslag som lekplatser för barn är.

Ett medborgarförslag som inkom 2018 innehöll förslaget att inrätta hundrastgårdar i den östra delen av Huddinge kommun. Natur- och byggnadsnämnden samt tillsynsnämnden yttrade sig om medborgarförslaget och här kan ses en mer positiv syn på hundrastgårdar än vad som tidigare funnits i Huddinge kommun. Med anledning av remissinstansernas positiva synpunkter

ansåg kommunstyrelsens förvaltning att frågan om hundrastgårdar i Huddinge kommun behöver utredas.

2. Uppdrag och syfte

Denna rapport avser att svara på och utreda möjligheter till aktivitet för hundar och deras ägare samt vilka förutsättningar för att skapa nya hundrastgårdar och aktivitetsanläggningar som finns. Syftet med utredningen är att ge en samlad bild av vad som erbjuds hundägare i Huddinge kommun, vilken är investerings- och driftskostnad för aktivitetsytor för hund samt vilka möjliga driftsformer som finns.

2.1 Avgränsning

Utredningen avser endast att belysa avsaknaden av hundrastgårdar i Huddinge kommun ur perspektivet av behovet att integrera hundar i stadsplaneringen.

Utredningen lyfter också hur formerna för hundrastgårdar kan se ut samt olika driftsformer.

Utredningen ger inte förslag på konkreta, geografiska platser för att anlägga hundrastgårdar i Huddinge kommun.

3. Metod och urval

För framtagandet av och omvärldsbevakning för denna utvärdering har inläsning gjorts av dokumentation och övrigt material som finns kring Huddinge kommuns tidigare arbete med hundrastgårdar. Inläsning har också utförts av andra kommuners material och deras arbete med hundrastgårdar. Relevant lagstiftning och annat regelverk har gått igenom.

Utvärderingen har genomförts genom en komparativ studie där tre andra kommuner jämförts. De kommuner som jämförts med Huddinge har ett likartat befolkningsunderlag som Huddinge kommun samt tillgång till stora naturområden i likhet med Huddinge. De tre valda kommunerna har antagit en policy för hundar och hundrastgårdar.

Information har också samlats in genom samtal med organisationer på lokal och central nivå som engagerar hundägare.

Det insamlade materialet har analyserats i förhållande till syftet för denna utredning och har lett fram till förslag och rekommendationer om hur önskemålet med hundrastgårdar skulle kunna hanteras i Huddinge kommun.

4. Kartläggning av nuläge

Den miljö- och samhällsbyggnadsförvaltning som var i Huddinge kommun år 2005 fick i uppdrag att bygga en hundrastgård vid Gamla Tingshuset i centrala Huddinge. En utvärdering av hundrastgården visade att kostnaderna för investering och skötsel av hundrastgården var höga i förhållande till det faktiska utnyttjandet av hundägare. Med hänvisning till utvärderingen har senare medborgarförslag och önskemål om hundrastgårdar i kommunen avslagits.

4.1 Tidigare förstudie

År 2013 lät Huddinge kommuns ledningsgrupp ta fram en förstudie för utveckling av natur- och kulturupplevelser i kommunen, Bjerkne & Co, 2013. Förstudiens syfte var att vara vägledande i arbetet med var Huddinge kommun bäst ska rikta sina satsningar för medborgarnas natur- och kulturupplevelser. Förstudien skulle ge vägledning avseende vilka områden, såväl upplevelsemässiga som geografiska, inom området natur- och kulturupplevelser som det finns goda förutsättningar att satsa på. En profil togs fram där hundaktiviteter med kurser, träning och tävling föreslogs och att dessa skulle placeras i Kungens kurva alternativt Flemingsberg, Visättra. Förstudien menade att Huddinge kommun hade möjligheter att ta en ledande roll som hundvänlig kommun. Vid tiden för förstudien fanns ett stort antal hundägare boende i kommunen och författarna ansåg att det var rimligt att anta att dessa människors val av boendeort påverkas av hur hundvänlig en kommun är. Förutom att utveckla och profilera Huddinge som en av Stockholmsregionens hundvänligaste kommuner, och därmed stärka kommunens varumärke, skrev författarna till studien att kommunen borde se över möjligheterna att skapa ett nationellt hundcenter i kommunen.

Rent organisatoriskt föreslog förstudien från Bjerkne & Co att verksamheten skulle läggas i linjeorganisationen och tydliggöra samt dokumentera ansvarsfördelningen mellan kultur- och fritidsförvaltningen, miljö- och bygglovsförvaltningen och Hüge bostäder.

4.2 Medborgar- och Huddingeförslag

Mellan åren 2003 och 2020 har 28 skrivelser, motioner, medborgarförslag och Huddingeförslag inkommit till kommunen som handlar om hundrastgårdar. Sju av dessa önskemål inkom 2020. Samtliga förslag har fått avslag med motiveringar som att kostnaderna för investeringen och skötseln av hundrastgården är för höga i förhållande till antalet hundägare som faktiskt nyttjar den.

4.3 Nuvarande hundrastgårdar i Huddinge

I dag går det att läsa på Huddinge kommuns hemsida att det finns en hundrastgård i kommunen som är belägen vid Huddinge centrum utmed gångvägen som går från Huddinge Stationsväg och norrut mot Huddingevägen. Hundrastgården är ungefär 1 200 kvadratmeter stor, består av stenar, gräs och träd men saknar aktivitetsutrustning i övrigt. Hundbajspåsar finns tillgängliga. Hundrastgården sköts av Huddinge kommun genom att papperskorgar töms och skräp som ligger runtomkring plockas upp. Vi något enstaka tillfälle har hundrastgården och närliggande område slyröjts.

Det finns också en hundrastgård på Björnkullavägen i Huddinge som sköts av Huddinge Samhällsfastigheter.

Ytterligare en plats för aktivitet med hund i Huddinge kommun är en grusplan i Visättra där en hundförening har verksamhet. Grusplanen är belägen bakom Visättra sportcentrum och planen sköts av detta sportcentrum. Den hundförening som är aktiv här är Apollogruppen som startade sin verksamhet redan 1973. Föreningen är en lokal klubb som organisatoriskt hör till Stockholms Kennelklubb och svenska kennelklubben och har verksamheter runt om i Stockholms län. Den kursverksamhet föreningen erbjuder är inom flesta hundsporter som till exempel viltspår och rallylydnad. I Huddinge kommun har föreningen öppen träning på tisdagar i Visättra på denna grusplan. Föreningen har ingen klubbstuga i Huddinge, den närmsta klubbstugan finns i Grödinge. I dag har hundföreningen inget samarbete med eller stöd från Huddinge kommun.

5. Omvärldsbevakning

Utredningen har tittat på hur kommunerna Nacka, Järfälla och Västerås stad utformat sina hundrastgårdar. De tre jämförandekommunerna har inte alltför olika befolkningsmängd som Huddinge kommun och har, precis som Huddinge, stora natur- och friluftsområden där en friluftsstrategi gäller vilket är betydelsefullt för möjligheten till hundrastgårdar.

5.1 Nacka kommun

Nacka kommun har elva hundrastgårdar. Den största är 4 074 kvadratmeter stor och den minsta är 300 kvadratmeter. På uppdrag av Nacka kommun tog Wilke Wirén Luhr landskapsarkitektur AB 2013 fram rapporten ”Förstudie hundrastgårdar i Nacka kommun” som inkluderar en vägledning för utformningen av hundrastgårdar. Vägledningen är omfattande och finns att ta del av i sin helhet i deras rapport men några väsentliga rekommendationer är att en hundrastgård bör vara minst 1000 kvadratmeter, vara inhägnad med stängsel som har en höjd på 1,2 meter, erbjuda möjligheter till både aktiviteter och lugn för hundar såväl som hundägare och locka till aktivitet med samspel mellan hund och hundägare och upplevas trygg och säker för såväl hundar som hundägare.

5.2 Järfälla kommun

I Järfälla kommun finns nio hundrastgårdar. De flesta hundrastgårdar i Järfälla kommun är cirka 2 000 kvadratmeter stora. Storleken kan variera något då de flesta rastgårdar anläggs i anslutning till något fält med skogsdunge, ett naturområde. Alla hundgårdar inkluderar en avgränsning på 500 kvadratmeter där mindre hundar kan vistas.

Hundrastgårdarna är omgärdade av ett 140 centimeter högt stängsel som inkluderar gånggrindar såväl som en större grind för skötselfordon och åkgräsklippare. Entrén till hundrastgårdarna är grusade för att vara tillgängliga och lättskötta.

Varje rastgård är utrustade med picknickbord som är fastkedjade så att de inte kan flyttas. Annan utrustning för lek och tävling som till exempel agility tillhandahålls inte av Järfälla kommun men om någon förening som har detta som intresse har de möjlighet att komplettera en rastgård med sådan utrustning.

Varje hundrastgård har tillgång till hundbajspåsar och papperskorg för att kasta påsarna i. Tömningar av hundrastgårdarnas papperskorgar samt övrig skötsel som exempelvis gräsklippning sker i samband med övrig parkskötsel i området vilket betyder att frekvensen kan skilja något mellan de hundrastgårdar som finns i kommunen men är ungefär varannan vecka. Att samordna skötseln av hundrastgårdarna med den ordinarie parksskötseln innebär att kostnaderna för hundgårdarna hålls nere.

Järfälla kommuns ambition är att deras hundrastgårdar ska vara en varierad miljö för hundarna och inkludera stockar, grenar, stenar samt träd, buskar. Hundrastgårdarna ska erbjuda soliga och skuggiga lägen. Där detta inte är möjligt genom naturliga förutsättningar i naturen har kommunen planterat träd, tagit dit stockar och annat som anses nödvändigt för att rusta hundgården på ett funktionellt sätt.

5.3 Västerås stad

I Västerås stad finns sex hundrastgårdar. Den största är 2 544 kvadratmeter och den minsta är 621 kvadratmeter. Västerås kommun tog år 2019 fram en handlingsplan för hundrastgårdar, "Handlingsplan för hundrastgårdar i Västerås". Som riktlinjer för hur en hundrastgård bör utformas i Västerås använder Västerås stad den vägledning som tagits fram av Nacka kommun, Wilke Wirén Luhr landskapsarkitektur AB som grund.

Västerås kommun tillhandahåller hundrastgårdar där uppförandet bekostas av kommunen och inkluderar då staket med låsbar grind, bänk och bord, anslagstavla, hundlatrin, papperskorg, ordningsregler och i vissa fall belysning. Västerås kommun ansvarar för och bekostar nödvändigt underhåll av hundrastgårdarnas fasta anordningar. Här finns en medveten strävan att föreningen Västerås Hundgårdar ska vara delaktiga i driften av hundrastgårdarna och därför har kommunen lyft Linköpings kommun som exempel på hur detta kan genomföras i sin handlingsplan.

5.4. Regler i hundrastgården

De flesta kommuner har formulerat trivselregler för sina hundrastgårdar. De kommuner som har tagit fram rapporter har också formulerat handlingsplaner och policydokument där regler för hundrastgårdarna har skrivits in. Många kommuner har valt att ha trivselreglerna publicerade på sina respektive hemsidor tillsammans med en presentation av var hundrastgårdarna finns tillgängliga. Reglerna skiljer sig något i sina formuleringar men tar i huvudsak upp hundägarens ansvar för sin hund, att hunden ska vara frisk, att hänsyn måste tas till andra hundägare, att löptikar ska hållas kopplade och att det är hundägarens ansvar att plocka upp efter sin hund. De kommuner som har anlagt hundgårdar i mer exploaterade områden har också formulerat regler om att hunden stör när den skäller och att tystnad gäller mellan vissa klockslag från kvällen och fram till morgonen. En vanligt förekommande regel är också att det inte tillåtet att använda hundrastgården för organiserad kursverksamhet som stänger ute enskilda hundägare.

5.5 Driftslösningar

Flera kommuner i landet använder ideella föreningar för skötsel av sina hundgårdar och också för att arrangera aktiviteter och se till att hundgårdarna utrustas för detta. Vid en sådan driftslösning tillhandahåller kommunen mark, inhägnad, skräpkorgar och grundläggande skötsel. Både Västerås stad och Järfälla använder dessa lösningar men en kommun som utvecklat detta långt är Linköpings kommun. I Linköping sköts sex hundrastgårdar av en hundförening i samråd med kommunens miljö- och samhällsbyggnadsförvaltning.

Hur ett avtal mellan en kommun och en ideell förening utformas är viktigt för att samarbetet och det gemensamma ansvaret för hundrastgårdarna ska fungera. I avtalet behöver det tydligt framgå att den/de aktuella hundföreningarna inte har uteslutande rätt att använda rastgården även om de har ansvar för underhåll, skötsel och arrangerar aktiviteter. Hundrastgårdarna ska vara öppna för allmänheten och deras hundar.

Den tidsperiod avtalet ska gälla kan utformas med olika längd men mest vanligt är ett tillsvidareavtal med en uppsägningstid som både aktuell kommun och förening/-ar kommer överens om. Då båda parter kan säga upp avtalet måste kommunen ha resurser att skjuta till om hundföreningarna väljer att säga upp avtalet och lämna samarbetet.

I ett samarbetsavtal finns ingen transaktion av pengar mellan parterna vilket innebär att det inte är i strid med lagen om offentlig upphandling att samarbeta med föreningar för skötsel av och aktiviteter i hundrastgårdarna.

För att samarbetsavtal ska vara möjligt behöver föreningen teckna en egen skadeförsäkring.

5.6 Anläggnings- och driftskostnader

Att anlägga en ny hundrastgård med en storlek på ungefär 1 000 kvadratmeter uppskattas ha en kostnad på 200 000 till 600 000 kronor. Prisintervallet beror på vad hundrastgården ska innehålla och utrustas med och också var den anläggs. Stängslet kan vara den största kostnaden där vegetationen redan finns i form av träd och slitlager som exempelvis gräs. Och omvänt. De ekonomiska exemplen är hämtade från Västerås stad.

Hundrastgårdar medför driftkostnader av olika slag beroende av hundrastgårdens storlek och vad den innehåller. En hundrastgård som är anlagd utan vegetation och gångstråk uppskattas ha en driftskostnad på ungefär 5 000 till 10 000 kronor per år beroende på slitlager, storlek och antalet papperskorgar. Tillkommer gör kostnader för eventuell förstörelse, skadegörelse och långvarigt slitage.

5.7 Hundrastområde - ett alternativ

Till skillnad mot en hundrastplats som är ett inhägnat område är ett hundrastområde är ett rastområde som inte är inhägnat. Det är en öppen yta, ofta en del av en park, där hundägarna får släppa lös sina hundar. I Stockholms stad finns ett flertal hundrastområden där Fredhäll och Långholmen är ett par exempel. I Malmö finns Värtahamnen. Villkoren på ett hundrastområde är att ägaren har hunden under uppsikt och att den kommer vid inkallning. Tikar ska under löptid vara kopplade och mellan 1 mars och 20 augusti ska hundägaren ha särskild uppsikt över sin hund för att inte störa vilda djur med ungar. Reglerna för hundrastområden säger också att det är hundägaren som har ansvaret för att hunden inte orsakar obehag eller skada när det till exempel finns andra parkbesökare som ogillar hundar eller är hundrädda. Det är hundägarens ansvar att ha med bajspåsar och att plocka upp efter sin hund.

5.8 Reflektion av omvärldsbevakning

De kommuner som studerats i samband med utredningens omvärldsbevakning har lyft in hundar i stadsplaneringen som en naturlig konsekvens av modern utveckling då det i kommuner och städer finns allt fler människor lever med hund som frekvent använder sig av det offentliga rummet. Det finns en ambition att undvika en social konflikt mellan hundägare och icke-hundägare. En konflikt som har sin grund i hundägarnas vilja att nyttja kommunen på ett annat sätt än vad som är tillåtet. Hundägare bryter mot förbud och begränsningar för att kunna tillfredsställa sin hunds behov och vad som enligt lag är ålagt dem. I de jämförande kommunernas policys och/eller handlingsplaner finns en förståelse för att brist på ytor, där det är möjligt för hundägare att kunna släppa lös sin hund, eller stimulera med platskrävande aktiviteter i våra städer gör att hundarnas tillgång till vardagsrekreation minskar.

Utredningen visar att den rapport som tagits fram av Nacka kommun¹ är vägledande för ett stort antal kommuner och då inte minst de tre som här utgjort jämförandeunderlag vad det gäller att anlägga och sköta hundrastgårdar. Det blir tydligt att det finns en samsyn på förekomsten av hundrastgårdar och hur de utformas.

De tre jämförande kommunerna har god tillgång på natur- och friluftsområden vilket man använt sig av när geografiska platser valts för att anlägga hundrastgårdar. Här har man valt att aktivt i planeringen använda sig av det naturliga som exempelvis stenar, träd och stockar för att förverkliga de olika krav och behovs som finns på och i en hundrastgård.

Samtliga av de undersökta kommunerna har en strävan att hålla kostnaderna för drift att hundrastgårdarna på så låg nivå som möjligt. För detta har olika alternativ

¹ Wilke Wirén Luhr landskapsarkitektur AB (2013), Förstudie hundrastgårdar i Nacka kommun.

valts. Ett av de sätt som valts är att formulera samarbetsavtal med en eller flera hundföreningar som finns i kommunen. Ett är att integrera skötseln av hundrastgårdarna i den ordinarie parkskötseln.

6. Analys

7.1 Inledning

I Huddinge kommun har inte ett aktivt val gjorts för att integrera hundar i stadsplaneringen. Detta trots att en omfattande förstudie gjorts som föreslår att Huddinge kommun att utvecklar och marknadsför sig som en hundvänlig kommun. Efter genomgång av rapporter, idag gällande lagar och regler samt en jämförelse med tre kommuner blir det tydligt att det finns perspektiv, vad gäller hundrastgårdar och att integrera hundar i stadsplaneringen, som inte lyfts och beaktats i Huddinge kommun. Analysen fokuserar på några av de problem som uppstår av att inte ta hänsyn till hundar i stadsplaneringen och olika sätt som hundar kan beaktas i samhället. Detta kommer att utgöra grund för utredningens förslag och rekommendationer.

7.2 Folkhälsoperspektiv

Det är väl känt att hundar har en positiv inverkan på människor ur sociala, fysiska och medicinska perspektiv. Forskare vid Uppsala universitet har visat att hundägande har positiv effekt när det gäller risken att drabbas av hjärt- och kärlsjukdomar men framförallt har hundägandet en gynnsam inverkan på motion och social gemenskap. Rastpromenader och hundkurser bidrar till interaktion med andra hundägare. Den fysiska hälsan i kombination med sociala interaktioner leder i sin tur till en sund psykisk hälsa. Hundar är sociala varelser med funktion som familjemedlemmar och motverkar därför också ensamhet.

Att beakta och integrera hundar och hundägare i stadsplaneringen är tveklöst av vikt för folkhälsan. Huddinge kommun är en kommun som arbetar för en god folkhälsa och har ambitionen att vara en av de tre mest attraktiva kommunerna i Stockholmsområdet att leva, bo och verka i. Att anlägga hundrastgårdar och/eller hundrastplatser för att ta hänsyn till hundar i stadsplaneringen är tvunget för att hålla status som en modern kommun som attraherar nuvarande och potentiella invånare och även besökare.

7.3 Den urbana konflikten

Den förtätning som är nödvändig i nutida stadsplanering leder till att fler människor och hundar lever på allt mer begränsade ytor. Närvaron av hundar på urbana, offentliga platser väcker blandade känslor. Hundägare vill ofta kunna ta med sin hund överallt och det finns människor som vill begränsa hundens tillträde till dessa platser.

Även om det traditionellt sett har varit så att den fysiska planeringen av våra städer inte inriktat sig på att planera för hundar medför urbaniseringen att ett ökat

antal hundar bor i städer och för såväl människor som hundar har städernas uppbyggnad betydelse för deras liv och välbefinnande.

Lagstiftning och regelverk som medför koppeltvång å ena sidan och hundägares avsaknad av utrymme i den offentliga miljön att förverkliga nosarbete, socialisering och fysisk aktivitet å den andra sidan innebär en urban konflikt. Bland annat Jordbruksverket ger tydligt besked om vad som är hundägarens ansvar kring just detta vilket inte är möjligt för hundägaren utan tillgång till en lämplig utemiljö.

7.4 Driftsformer

Att driva hundrastgårdar delvis genom avtal med aktiva hundföreningar i kommuner har prövats med framgång. I Huddinge kommun finns en aktiv hundförening, Apollogruppen, med lång erfarenhet och stor stabilitet genom att vara en underklubb till STOKK-Stockholm kennel och SKK-Svenska kennelklubben. Hundklubben har också stabila verksamheter på flera platser och i många kommuner i Stockholms län vilket gör föreningen ytterligare solid för att framgångsrikt kunna teckna avtal med för Huddinge kommun kring delar av driften av hundrastgårdar.

Ännu ett alternativ för att begränsa kostnaderna för hundrastgårdar är att, likt Järfälla kommun, lägga i skötseln i den ordinarie skötseln. När exempelvis gräsytor klipps och sköts i parker och grönområden i närheten av hundrastgården görs det också där. När papperskorgar i området töms, töms också hundrastgårdens bajspåskorgar. Genom att undvika att skapa särskilda processer och rutiner för skötseln av hundrastgårdarna blir kostanden lägre.

7.5 Naturområden

De tre kommuner som utredningen gjort jämförelse med har tillgång till stora naturområden där man i huvudsak valt att anlägga hundrastgårdar. Där har det naturliga inslagen som träd, stenar, stockar och gräs tagits tillvara och använts. Endast kompletteringar har gjorts när det varit nödvändigt och då i form av att plantera träd eller frakta en stock till hundrastgården.

Huddinge kommun har god tillgång på naturområden. På vissa platser i dessa naturområden kan skarven mellan det anlagda och det naturliga vara diffus och upplevas som otrygg. I dessa skarvar kan hundrastgårdar anläggas för att skapa ytterligare attraktivitet till området. En hundrastgård stimulerar till och medför att fler rör sig och vistas i naturen. Med hundrastgårdar som är utformade i naturen med naturlig anläggning visas hänsyn till det djur- och naturliv som finns i området.

8. Slutsatser och rekommendationer

Lösning på en urban konflikt

Hundägandet ökar i landet och så även i Huddinge kommun. Det finns inget som indikerar att antal hushåll med hund kommer att minska. Tvärtom. Det moderna samhällets utveckling kräver därför att hundar inkluderas i stadsplaneringen. Särskilt tydligt blir detta i den förtätning som nu sker och kommer att bli verklighet framöver. Ska Huddinge kommun vara en attraktiv kommun att leva, verka och bo i behövs hundrastgårdar både för hundägarna och icke-hundägare. För hundägarnas del handlar det om att kunna ge sin hund vad som krävs av en hundägare i motion, träning och socialisering. För icke-hundägarnas del handlar det om att inte behöva vara rädd och uppleva otillåtet lösspringande hundar. Hundrastgårdar är en del av en lösning på denna urbana konflikt.

Placering i naturområden

I Huddinge kommun finns stora naturområden där större hundrastgårdar med fördel kan anläggas. Hundrastgårdarna här förväntas ha positiva effekter som att skapa trygghet och aktivitet i området så att fler besökare genereras både av Huddingebor och besökare från närliggande kommuner. Hundrastgårdarna och/eller hundrastplatserna placeras med fördel i anslutning till något av kommunens naturreservat, i övergången mellan de anlagda och det naturliga.

Några mindre hundrastgårdar utan utrustning som hinderbanor, lekutrustning eller andra faciliteter utöver hundbajspåsar och papperskorgar bör anläggas i de kommundelar som i dag saknar hundrastgårdar. Många äldre bor i Huddinge kommun vilka inte har möjlighet med transport till naturområden som oftast är belägna längre bort än bebyggelsen med bostadshus och villor.

Avtal kring drift med föreningslivet

I Huddinge kommun finns en stabil hundförening med lång och omfattande erfarenhet som kommunen rekommenderas föra dialog med kring skötsel av en eller flera hundrastgårdar för att sedan kunna skriva samarbetsavtal med. Föreningen är aktiv med ett större antal medlemmar. Sannolikheten att Huddinge kommun attraherar fler hundföreningar med ett ökat antal hundrastgårdar får anses som god.

Alternativet med att ha skötseln av hundrastgårdar inkluderad i den övriga skötseln av parker och grönområden är att förespråka.

Referenslista

Bjerkne & Co (2013) Utveckling av natur- och kulturupplevelser i Huddinge.

Christensson Malin, Rekreativa och funktionella hundrastgårdar - ökad vardagsrekreation som möjlig lösning på en urban konflikt.

HKF 1100, Huddinge kommuns lokala ordningsföreskrift.

Macpherson- Dogs (2013) Zoonoses and Public Health.

McConnell Allen R, Brown Christina M, Shoda Tonya M, Stayton Laura E, Colleen E Martin (2011) Friends with benefits: on the positive consequences of pet ownership.

Mubanga Mwenya, Byberg Liisa, Nowak Christoph, Egenvall Agneta, Magnusson Patrik K, Ingelsson Erik, Fall Tove (2017), Dog ownership and the risk of cardiovascular disease and death – a nationwide cohort study.

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om hållande av hundar och katter (SJVFS 2020:8).

Torffvit Felicia (2018) Rätt till staden – En etnografisk studie om hundens och hundägarens plats i staden, Mastersuppsats i fysisk planering, Blekinge Tekniska Högskola.

Wiren Luhr, W (2013) Förstudie hundrastgårdar i Nacka kommun, Wilke Wirken Luhr, landskapsarkitektur. Nacka kommun.

ⁱ Vid förstudiens framtagande, miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.